

Een verhaal in een luciferdoosje

Vier miniboekjes voor in de schoen Verbazend goed leesbaar

DWARSLIGGER

Dwarsligger nr. 5: Nicole Kraus: De geschiedenis van de liefde
120 x 80 mm, 477 blz. € 12,50. Uitgeverij Dwarsligger i.s.m. uitgeverij Ambo|Anthos. www.dwarsligger.nl
leesbaarheid: ●●●○○
vormgeving: ●●●●○

De dwarsligger is een compleet boek in een gehalveerd formaat. Volledig opengeklapt – dwars dus, dit boekje hou je op z'n kant – oogt de tekst over de twee pagina's evenveel als de tekst op één pagina van een gewoon boek. Maar dan moet de boel wel een beetje worden gepropt.

De zetspiegel staat krap in de bladspiegel, met weinig, maar genoeg wit om de tekst. Dat maakt de zinnen tamelijk lang zodat de sprong die je ogen moeten maken van het eind van de regel naar het begin van de volgende behoorlijk groot is en dat leest niet altijd even handig.

De schreefloze letter is redelijk klein, maar toch verbaasd goed leesbaar. Dat komt ook door het helder witte, gladde papier. Heel dun en dus een beetje doorschijnend, maar prima te doen. Witregels, tussenkopjes en kleine illustratieve elementjes maken dat het geheel niet massief wordt.

Aan de vormgeving is veel werk besteed. Omslag, typografie en bindwijze zijn mooi. Ook enorm handig is dat de stevig kartonnen omslag alleen aan de achterkant aan het binnenwerk vastzit. Zo blijft het boekje altijd goed opengeslagen liggen.

Verkrijgbare titels zijn o.a.
Meir Shalev: *De grote vrouw*,
Peter de Wit: *Sigmund*, Ian McEwan: *Amsterdam & De Brief in Berlijn*. Prijzen variëren van 12,50 tot 17 euro.

Als een harmonica opgevouwen kunstwerkjes

MATCHBOOK

Wilfried de Jong: Droge keel
52 x 35 mm, €4,95 per stuk. Ook verkrijgbaar per zelf samen te stellen box (4, 9 of 16 stuks), bijv. van dezelfde illustrator of auteur. Uitgeverij Matchbook, www.matchbook.com
leesbaarheid: ●●●●○
vormgeving: ●●●●○

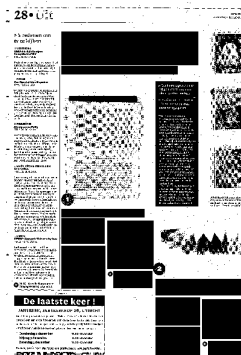
Iets heel anders. Matchbook is een boek in een luciferdoosje. En ook nog volledig geïllustreerd. Over de ontstaansgeschiedenis is een ontroerend verhaal te lezen op de site.

Door de harmonica-achtige manier van vouwen is een lange strook papier opgeplooid tot een boekje waar doorheen te bladeren is. Het verhaal is kort en behelst uitgeschreven waarschijnlijk nauwelijks een hele pagina, maar wordt prachtig door de harmonicatekeningen verweven.

Dit zijn natuurlijk niet echt boeken, zoals de Dwarsligger en -lezer dat zijn, dit zijn kunstwerkjes die verzameldrift opwekken. Om ze tentoon te stellen in hun chique zwarte doosje dat perfect dienst doet als display. Er zit zelfs een schuimrubber kussentje in.

Mooi uitgevonden, deze kleurrijke kijkboekjes. Intussen zijn er al heel veel verkrijgbaar van de meest uiteenlopende auteurs en illustratoren.

Verkrijgbare auteurs zijn o.a.
Sylvia Witteman, Arnon Grunberg, Abdelkader Benali en Joke van Leeuwen. Illustratoren o.a. Nanne Meulendijks, Du-bravka en Mijke Wondergem.

Een dichtvallende pocket op zijn kant

DWARSLEZER

Daphne Dekkers: over mannen, seks en relaties

120 x 80 mm, 329 blz. € 7,50 Uitgeverij Carrera, i.s.m. A.W. Bruna Uitgevers, Dutch Media en Nieuw Amsterdam. Alleen verkrijgbaar bij Bruna.

leesbaarheid: ●●○○○
vormgeving: ●●○○○

Drie uitgevers lanceerden afgelopen september de 'Dwarslezer', een mini-boekje dat de Dwarsligger goed na-aapt. Wat betreft formaat, dikte en gewicht (nog geen 100 gram). Maar daar houdt het verder ook wel op. Dit boekje is gewoon een pocket op z'n kant, geen nieuw vormgegeven idee van een dwars te lezen boek.

Het omslag is fluttig en strak gelijkijd, dit boek valt dus altijd dicht en je moet het met twee handen hantelen. Het papier is grijs en stroef, je slaat al snel een bladzijde te veel om.

De zetspiegel is dan wel weer een stuk rustiger, in vergelijking met de dwarsligger; het letterkorps is normaal, de zinnen niet te lang en de letter klassiek, met schreef.

Maar de bladspiegel lijkt juist weer krappert, de tekst steekt boven en onder echt bijna van het blad en voor de paginacijfers is nog ternauwernood ruimte, helemaal onderaan gefrommeld. En het scheelt waarschijnlijk dat deze bundel opgebouwd is uit losse verhalen die steeds 4 pagina's beslaan, waarbij de hoofdstuktitels flink in het wit staan. Een hele doorlopende roman lijkt me een claustrofobische ervaring.

Met heel weinig inspanning kun je inderdaad ook een dwars boekje maken. Goed te doen, maar het oogt wel een stuk goedkoper. Rondom de rechten is nog het een en ander gaande met de uitgever van de Dwarsligger. Misschien verklaart dat waarom er nergens informatie/promotie over de Dwarslezer te vinden is en de boekjes alleen maar staan uitgesteld naast de kassa bij Bruna.

Verkrijgbaar in zes titels o.a.
David Baldacci: *De samenzwering* en Niccolò Ammaniti: *Ik haal je op, ik neem je mee.*

Een boek als een filmpje over een lantaarnpaal

FLIPPERBOEKJE

Tomas Schats: *Lamppost*

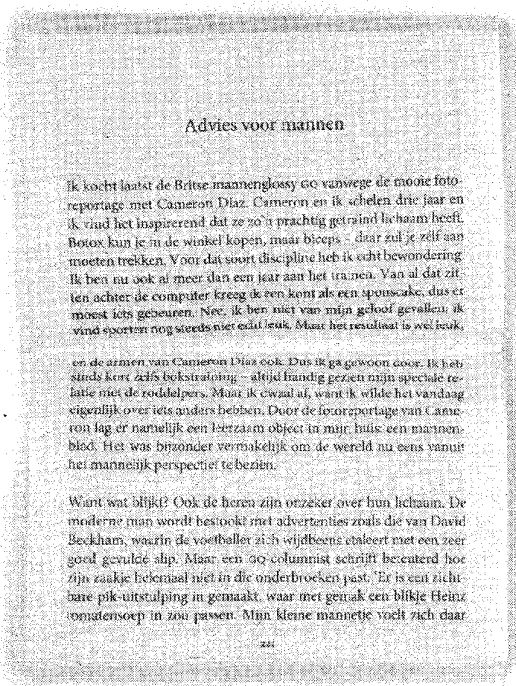
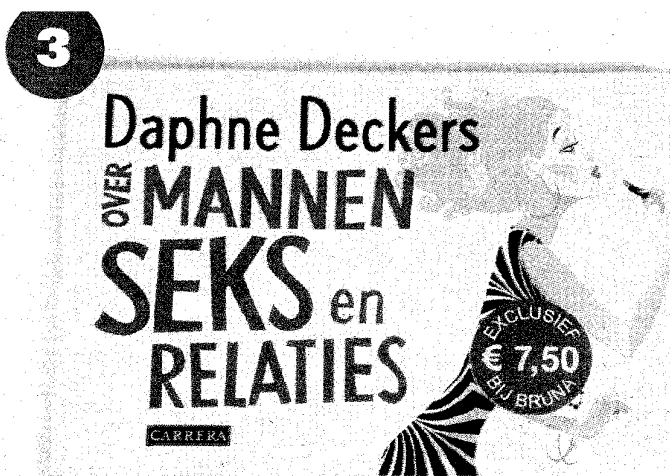
Uitgegeven bij Onomatopee, Eindhoven. €15. www.onomatopee.net
vormgeving: ●●●○○

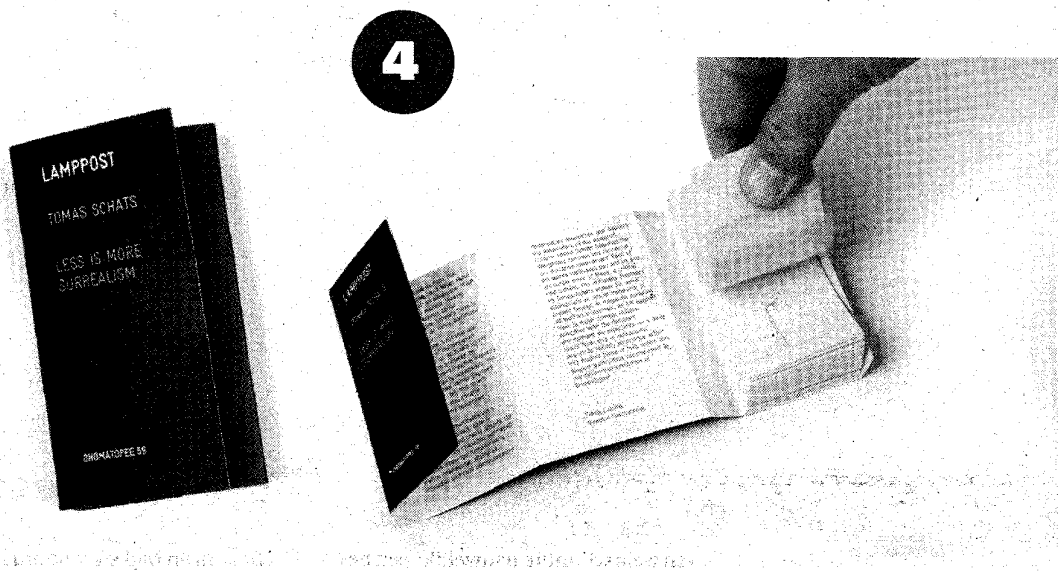
Tot slot dan nog een schoencadeauboekje zonder tekst. Illustrator Tomas Schats tekent onder meer in *nrc.next* en is bekend van zijn simpele doeltreffende zwarte lijntekeningen waarin altijd hetzelfde figuurtje de hoofdrol speelt. Zonder gezichtsuitdrukking maar met een duidelijk licht depressieve lichaamstaal en wat neerhangende schouderjes.

In dit boekje doet het figuurtje niet mee. De hoofdrol is weggelegd voor een lantaarnpaal. Door de bladzijdes door je vingers te flipperen, zie je een klein filmpje ontstaan.

Niet meer dan een gelijkijd stapeltje papiertjes dus, dit boekje. Wat in een omslagje zit gevouwen dat er drie keer helemaal omheen flapt en met een elastiekje erom. Simpel en mooi.

▶ De animatie is ook te zien op www.tomasschats.nl. Met geluid. Toch nét ietsje leuker.

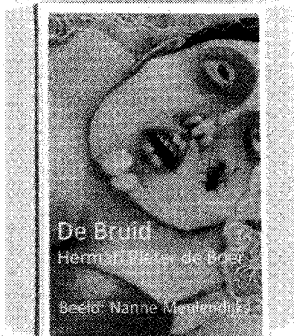
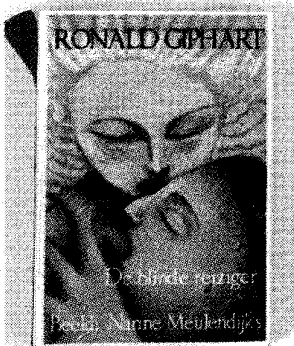
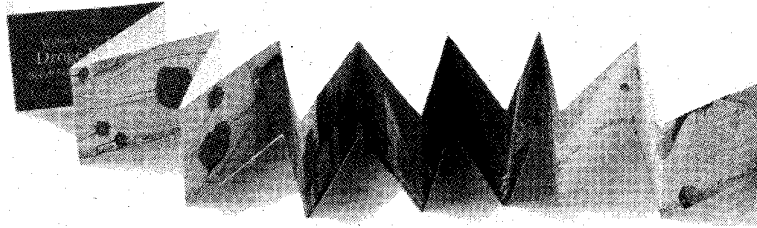
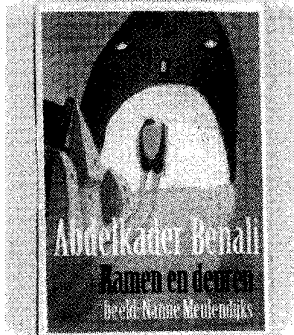
► Leuk om te geven en te krijgen: miniromans en kleurrijke kijkboekjes.

► Ze zijn niet groter dan 12 centimeter en vaak mooi vormgegeven.

Door **VIOLA LINDNER**
Wat was er eerder, de Billy of het boek? Feit is wel dat boeken van de vaakst voorkomende grootte het mooist staan in IKEA's Billy. Omdat 's werelds bestverkochte boekenkast ideaal is afgestemd op de maten van het meest gemiddelde boek. Dat zijn de maten volgens de officiële boekenvaknamen Crown folio – 254 bij 381 mm en Crown octavo – 127 bij 191 mm. Beter omschreven als 'doorsnee pocketformaten'.

In deze verhouding heeft het boek een zetspiegel (het blokje rekt op één pagina) en een lettergrootte waarin een maximum aantal van 85 tekens – 12 woorden per regel past. Samen met het daarop afgestemde wit tussen de regels, de interlinie, zorgt dat voor een vloeiende leesbaarheid.

Die maat dus, dat is geen toeval. Maar een boek moet meer kunnen, zeker in deze tijd van het jaar. Het moet ook in je schoen passen. Deze vier mini-boekjes zijn dan ook perfecte schoencadeautjes van de Sint.

Abdelkader Benali, Ronald Giphart en Herman Pieter de Boer in een luciferdoosje. Foto's Fotodienst NRC